

Rapport

Datum: 31 maart 2005

Rapportnummer: 2005/096

Klacht

Verzoekers, de heer V. en mevrouw W., klagen over de wijze waarop een met naam genoemde politieambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden hen op 8 september 2003 heeft bejegend gedurende een onderzoek naar aanleiding van een melding over openlijke geweldpleging in het verkeer.

Verzoekers klagen er met name over dat de betrokken ambtenaar:

V. op het bureau heeft vastgehouden totdat W. zich op het bureau meldde, hoewel V. aan de betrokken ambtenaar had medegedeeld dat W. getuige was van het incident;

ongeoorloofde druk op W. heeft uitgeoefend door te zeggen dat V. net zolang zou worden vastgehouden tot het moment dat zij zou verschijnen op het bureau;

geen oog heeft gehad voor de situatie waarin W. zich bevond met (jonge) kinderen, waardoor zij met moeite tijd kon vrijmaken om naar het bureau te komen;

aan W. onvoldoende heeft uiteengezet waarvan zij werd verdacht en haar onvoldoende in staat heeft gesteld in een voor haar begrijpelijke taal kennis te nemen van de inhoud van het proces-verbaal van verhoor;

haar op dat moment geen afschrift van het proces-verbaal van verhoor heeft verstrekt;

autoritair gedrag heeft vertoond tegen W. door haar te vertellen dat zij zou worden ingesloten, tenzij zij haar verklaring zou ondertekenen;

beide verzoekers niet heeft gewezen op het verschoningsrecht jegens elkaar als echtgenoten;

verzoeker tijdens het verhoor niet in de gelegenheid heeft gesteld namen van getuigen te geven, omdat hij al bij voorbaat van mening zou zijn dat de getuigen niet werden geloofd.

Voorts klagen verzoekers erover dat de klachtbehandelaar van het regionale politiekorps Haaglanden hen niet heeft gehoord in het kader van de klachtbehandeling.

Beoordeling

Inleiding

1. Op 15 juni 2003 vond op het Prins Bernhardviaduct te Den Haag een incident plaats tussen twee autobestuurders, waaronder verzoeker V., bij het invoegen op één rijbaan. Tegen verzoeker werd een aangifte van geweldpleging in het verkeer gedaan.

2. Een politieambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden nodigde verzoeker V. uit voor het afleggen van een verklaring. Op 8 september 2003 verscheen verzoeker aan het einde van de middag aan het bureau Overbosch. Volgens verzoeker werd hij bij aankomst direct aangehouden, gefouilleerd en in een cel geplaatst.

3. Rond 18.30 uur belde politieambtenaar K. verzoekster W. om ook naar het bureau Overbosch te komen.

I. Ten aanzien van het vasthouden van V. op het bureau totdat W. zich meldde en het hiermee uitoefenen van druk op W.

1. Verzoekers klagen er over dat de betrokken ambtenaar V. op het bureau heeft vastgehouden totdat W. zich op het bureau meldde en zelfs nadat W. zich op het bureau had gemeld. Verzoekers advocaat noemde het langer vasthouden van V. totdat W. zou komen opdagen ongeoorloofde druk en een dreigement aan het adres van W., in strijd met het verbod op détournement de pouvoir. Volgens verzoekster arriveerde zij rond 18.45 uur op het bureau. Volgens V. had hij aan de betrokken ambtenaar medegedeeld dat W. getuige was geweest van het incident, en had hij haar niet als "mededader" genoemd.

2. De beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden acht de klacht niet gegrond. Hij baseerde deze conclusie op de bevindingen van het onderzoek, dat had plaatsgevonden in het kader van de interne klachtbehandeling bij de politie. Tijdens dit onderzoek had de klachtenbehandelaar vastgesteld dat de heer V. tijdens zijn verhoor de naam van een mededader had genoemd, zijnde W. In het belang van het onderzoek en om het verhaal van beide personen te controleren was mevrouw W. aan het bureau uitgenodigd. Het ophouden voor verhoor van V. was gebaseerd op een beslissing van de officier van justitie, die in deze zaak van het verloop op de hoogte was gehouden. De heer V. was op 8 september 2003 om 16.50 uur aangehouden, terwijl mevrouw W. om 20.00 uur was aangehouden. De wettelijk beschikbare zes uren om iemand op te houden voor verhoor waren daarbij niet overschreden, aldus de korpsbeheerder.

3.1. De betrokken ambtenaar K. had in een proces-verbaal vastgelegd welke onderzoekshandelingen hij had gedaan. Hierin had hij vastgelegd dat verzoeker V. op 8 september 2003 om 17.23 uur, na buiten heterdaad te zijn aangehouden, was verhoord. Tijdens het verhoor had hij ontkend dat hij zich schuldig had gemaakt aan openlijke geweldpleging in het verkeer. De betrokken ambtenaar vermeldde in het proces-verbaal dat de verdachte had aangegeven dat zijn ex-vrouw W. medepassagier was geweest. De betrokken ambtenaar had na het verhoor van V. overleg gevoerd met de officier van justitie, die toestemming had gegeven tot aanhouding buiten heterdaad van W. W. was vervolgens om 20.00 uur aangehouden buiten heterdaad en voorgeleid aan een hulpofficier van justitie. Om 21.51 uur werd verdachte W. gehoord. Volgens het verslag was V. op dat moment reeds in vrijheid gesteld, namelijk om 21.05 uur. K. had het onderzoek en daarmee het proces-verbaal betreffende zijn onderzoekshandelingen

afgerond op 2 november 2003.

3.2. In een mutatie had betrokken ambtenaar K. verder vastgelegd dat W. om 19.45 uur aan het bureau was verschenen.

4. Een bestuursorgaan mag zijn bevoegdheid niet gebruiken voor een ander doel dan waartoe die bevoegdheid is gegeven. Het verbod van misbruik van bevoegdheid impliceert dat ambtenaren van politie de vrijheidsbeneming van een verdachte niet mogen laten voortduren met het enkele oogmerk zijn familie te bewegen tot medewerking aan het onderzoek.

5. In dit geval spreken de lezingen van beide partijen elkaar tegen over de wijze waarop betrokken ambtenaar K. verzoekster aan het bureau heeft uitgenodigd. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat de politie wil voorkomen dat twee verdachten in een onderzoek hun verklaringen op elkaar afstemmen. De politie zal dan ook zal proberen om beide verklaringen onafhankelijk van elkaar op te nemen om ze te kunnen controleren. Collusiegevaar bestaat namelijk wanneer de eerste verdachte na het verhoor in vrijheid wordt gesteld, terwijl de ander nog niet is aangehouden. De korpsbeheerder heeft aangegeven dat de politie beide verklaringen wilde controleren en dat het ophouden voor verhoor van V. afhankelijk was van een beslissing van de officier van justitie. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de politieambtenaar hierbij telefonisch aan W. heeft verteld dat zij op het bureau een verklaring diende af te leggen, alvorens V. in vrijheid kon worden gesteld. Dit kan naar het oordeel van de Nationale ombudsman in die zin dan niet worden gezien als dreigement, maar als een feitelijke opmerking die diende tot het afleggen van een onafhankelijke verklaring door W. In zoverre is de Nationale ombudsman van oordeel dat de betrokken ambtenaar niet kan worden verweten dat hij misbruik van zijn bevoegdheid heeft gemaakt door verzoekster W. diezelfde avond aan het bureau op te roepen voor het afleggen van een verklaring en haar te informeren over het vasthouden van V. Immers hij had ook de bevoegdheid W. in haar woning aan te houden en over te brengen naar het politiebureau.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

6. Hiervóór heeft de Nationale ombudsman de vrijheidsbeneming van V. behoorlijk geacht vanwege de grond die daarvoor bestond: voorkomen dat de verdachten de verklaringen zouden kunnen afstemmen. Dat heeft consequenties voor de beoordeling van V.'s detentie vanaf het moment dat W. op het politiebureau was gearriveerd.

Artikel 15 Grondwet bepaalt dat buiten de gevallen bij of krachtens de wet bepaald niemand zijn vrijheid mag worden ontnomen. Ingevolge artikel 61 Wetboek van Strafvordering (Sv.) wordt een verdachte, die niet overeenkomstig artikel 57 Sv. in verzekering wordt gesteld of voor een rechter-commissaris wordt geleid, na te zijn verhoord dadelijk in vrijheid gesteld (zie Achtergrond, onder 1.). De politie is bevoegd een

aangehouden verdachte voor maximaal zes uur voor verhoor op te houden, met dien verstande dat de tijd tussen middernacht en negen uur 's morgens niet wordt meegerekend. Als het verhoor binnen die termijn van zes uur is beëindigd, zal onmiddellijk daarop een beslissing moeten worden genomen over de invrijheidstelling van de verdachte of over de toepassing van een ander dwangmiddel.

7. Reeds onder I.5. is de Nationale ombudsman tot de conclusie gekomen dat V. aan het bureau kon worden opgehouden tot het moment dat W. was gearriveerd. Alhoewel de lezingen van partijen ten aanzien van het tijdstip van aankomst van W. op het bureau uiteen lopen, namelijk 18.45 uur volgens verzoekster W., en 19.45 uur volgens de politie, is vast komen te staan dat verzoekster om 20.00 uur is aangehouden. Volgens het proces-verbaal van verhoor van verzoekster heeft haar verhoor plaatsgevonden om 21.51 uur. Nu de politie V. blijkbaar niet wenste te confronteren met W.'s verklaring, merkt de Nationale ombudsman op dat er in ieder geval vanaf 20.00 uur geen grond meer bestond om V. langer op te houden voor verhoor. Dat hij vervolgens pas om 21.05 in vrijheid is gesteld, is dan ook niet juist en is in strijd met het verbod van onrechtmatige vrijheidsbeneming. Daaraan doet niet af dat dit tijdstip nog binnen de wettelijke termijn van zes uren viel.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het zich inleven in de situatie van W. met de kinderen

1. Verzoekers klagen erover dat de betrokken ambtenaar geen oog heeft gehad voor de situatie waarin W. zich bevond met (jonge) kinderen, waardoor zij met moeite tijd kon vrijmaken om naar het bureau te komen. Volgens verzoekers advocaat was de betrokken ambtenaar hierin niet redelijk geweest.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Uit het interne klachtonderzoek was gebleken dat de betrokken ambtenaar in het telefonisch contact met mevrouw W. was overeengekomen dat zij eerst voor de kinderen zou zorgen, alvorens naar het bureau te komen. Volgens de korpsbeheerder was mevrouw W. vrij kort na het telefonische contact al aan het bureau verschenen.

3. De betrokken ambtenaar verklaarde aan de Nationale ombudsman dat hij aan W. zijn naam en telefoonnummer had gegeven om contact op te kunnen nemen, zodra ze opvang had geregeld voor haar kinderen. W. was echter ineens aan het bureau verschenen.

4. De lezingen van enerzijds W. en anderzijds de betrokken ambtenaar staan hier tegenover elkaar. Niet is gebleken van feiten of omstandigheden op grond waarvan aan de ene lezing meer betekenis moet worden gehecht dan aan de andere.

Om die reden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

III. Ten aanzien van het uiteenzetten aan W. waarvan zij verdacht werd

1.1. Verzoekers klagen erover dat de betrokken ambtenaar aan W. onvoldoende heeft uiteengezet waarvan zij werd verdacht en haar onvoldoende in staat heeft gesteld in een voor haar begrijpelijke taal kennis te nemen van de inhoud van het proces-verbaal van verhoor. Verzoekster had aangegeven dat ze iemand nodig had om haar verklaring aan haar terug te lezen, omdat ze niet wilde ondertekenen zonder te begrijpen wat er stond. Toen K. de verklaring voorlas, had ze gemerkt dat opmerkingen over getuigen niet in het proces-verbaal waren opgenomen. Ze bleef weigeren om te ondertekenen.

1.2. Aan de Nationale ombudsman heeft W. verklaard dat de betrokken ambtenaar haar op het bureau heeft medegedeeld dat zij mededader/verdachte was van ernstige mishandeling betreffende het incident op 15 juni 2003. W. was hiervan geschrokken omdat ze dacht dat ze een getuigenverklaring zou afleggen. Ze wist dat V. al op het bureau zat om over dit incident te verklaren. Verder kreeg zij op dat moment te horen dat zij een zonnebril zou hebben gestolen, zo meldde W. aan de Nationale ombudsman.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Hij liet naar aanleiding van het interne klachtonderzoek weten dat mevrouw W. zowel bij het telefonisch contact, als bij de aanvang van het verhoor op het bureau was medegedeeld waarvan zij werd verdacht. Volgens de korpsbeheerder bestond bij de betrokken ambtenaar de indruk dat mevrouw W. hier niet naar wilde luisteren, waardoor de betrokken ambtenaar genooddaakt was de procedure meerdere malen uit te leggen. Na verhoor was de verklaring aan W. voorgelezen. Mevrouw W. had gezegd het gesproken Nederlands goed te beheersen, maar het geschreven Nederlands onvoldoende te beheersen. Om die reden had zij het proces-verbaal van verhoor niet ondertekend.

3. Volgens de betrokken ambtenaar stond W. er niet voor open om hem aan te horen. K. had haar personalia willen verifiëren, maar ze wilde haar naam niet zeggen. Ze luisterde niet, praatte er doorheen en was het nergens mee eens. W. gedroeg zich recalcitrant, volgens de betrokken ambtenaar. Hij ging toen naar de hulpofficier van justitie, die de voorgeleiding deed. Toen gaf W. wel haar personalia. K. heeft vervolgens het verhoor afgenomen, maar W. wilde de verklaring niet ondertekenen. Naar zijn mening had W. wel alles begrepen en verstaan, maar wilde zij de verklaring niet ondertekenen omdat ze het niet kon lezen. Hij ontkende met W. te hebben gesproken over getuigen.

4. Gelet op verzoeksters eigen verklaring aan de Nationale ombudsman dat de betrokken ambtenaar haar had medegedeeld dat zij verdachte was van ernstige mishandeling en diefstal van een zonnebril, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de klacht over het informeren over de feiten waarvan verzoekster werd verdacht feitelijke grondslag mist.

5. Ten aanzien van de klacht over het in een begrijpelijke taal kennisnemen van de inhoud van het proces-verbaal van verhoor, zou W. tijdens het voorlezen van de verklaring

nadrukkelijk hebben aangegeven op welk(e) punt(en) zij de inhoud van het proces-verbaal onjuist achtte. De betrokken ambtenaar ontkende met haar gesproken te hebben over die punten. Wel vatte hij het gedrag van W. samen als 'recalcitrant'. Aannemelijk is daarom dat er tijdens het voorlezen een discussie is ontstaan omtrent de juistheid van de inhoud van het proces-verbaal, voornamelijk ingegeven door het feit dat verzoekster haar eigen verklaring niet kon nalezen.

6. Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld heeft er recht op om op de hoogte te worden gesteld van de aard en de redenen van de tegen hem ingebrachte beschuldiging, in een taal die hij verstaat. Dit (grond)recht is gewaarborgd in artikel 6 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (zie Achtergrond, onder 3.).

7. In de Richtlijn Tolkenbijstand in het opsporingsonderzoek in strafzaken van het College van procureurs-generaal (zie Achtergrond, onder 4.) is dit fundamentele recht verder uitgewerkt in die zin dat wordt erkend dat tolkenbijstand soms nodig kan zijn, omdat een goede weergave van de bij de politie afgelegde verklaring van belang is voor de beslissing of en voor welk feit wordt vervolgd. In de richtlijn is bepaald dat bij de vaststelling van de Nederlandse taalbeheersing het betrouwbare weergeven van wat de verdachte beoogt te zeggen voorop staat. Als criterium geldt dat betrokkene de hem of haar gestelde vragen of gedane mededelingen begrijpt, dat hij of zij in staat is een eigen lezing te geven van de gebeurtenissen waarover zijn verklaring wordt verlangd en dat hij of zij voldoende in staat is daarin nuances aan te brengen.

8. De Nationale ombudsman merkt op dat uit het telefoongesprek tussen een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman en verzoekster is gebleken dat zij de Nederlandse taal goed spreekt en goed kan verstaan. Om die reden is de Nationale ombudsman van oordeel dat de betrokken ambtenaar ermee kon volstaan om haar verklaring voor te lezen en dat hij in zoverre heeft gehandeld overeenkomstig het fundamentele recht van artikel 6 EVRM en overeenkomstig de genoemde richtlijn van het Openbaar Ministerie.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het verstrekken van een afschrift van het proces-verbaal

1. Verzoekers klager erover dat de betrokken ambtenaar aan W. geen afschrift van het proces-verbaal van verhoor heeft verstrekt, ondanks een verzoek daartoe.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Volgens hem had mevrouw W. niet om een afschrift gevraagd.

3. De lezingen van partijen lopen ook ten aanzien van dit klachtpunt uiteen. Nu er geen sprake is van feiten of omstandigheden op grond waarvan aan de ene lezing meer

betekenis moet worden toegekend dan aan de andere, onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over het verstrekken van een afschrift van het proces-verbaal van verhoor.

V. Ten aanzien van de bejegening van W.

1. Verzoekers klagen erover dat de betrokken ambtenaar autoritair gedrag heeft vertoond tegen W. door haar te vertellen dat zij gedurende 8 uur zou worden ingesloten, tenzij zij haar verklaring zou ondertekenen.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Volgens hem was deze opmerking noch door K. noch door anderen gedaan. Aan W. was medegedeeld dat zij niet verplicht was haar verklaring te ondertekenen, toen zij te kennen gaf het Nederlands onvoldoende in geschrift te beheersen. Mevrouw W. had toen wel te kennen gegeven de haar gestelde vragen goed te hebben begrepen.

3. Volgens de betrokken ambtenaar is het niet ondertekenen van een verklaring geen probleem. Hij ontkende dat hij had gezegd dat zij in de cel moest blijven zitten totdat ze de verklaring had ondertekend. In dat geval had zij nu nog in de cel gezeten, zo merkte hij op. Aan de Nationale ombudsman liet hij verder nog weten dat verzoekster na de voorgeleiding voor de hulpofficier was verhoord.

4. Tijdens het onderzoek is komen vast te staan dat verzoekster om 20.00 uur is aangehouden en om 22.45 uur in vrijheid is gesteld. Volgens het proces-verbaal van verhoor heeft verzoekster om 21.51 uur haar verklaring afgelegd. Hoewel verzoekster daarentegen heeft aangegeven dat ze eerst een verklaring heeft afgelegd, dat ze daarna gedurende bijna een uur in een cel is geplaatst met de opmerking dat ze 8 uur zou worden vastgehouden als ze de verklaring niet zou ondertekenen en vervolgens weer haar verklaring heeft afgelegd en pas daarna in vrijheid gesteld, is hiermee echter nog niet vastgesteld dat de betrokken ambtenaar tegen W. heeft gezegd dat zij nog 8 uur zou worden vastgehouden, indien zij haar verklaring niet zou ondertekenen. Ook ten aanzien van dit onderdeel van de klacht lopen de lezingen uiteen. Nu verzoekster echter binnen drie uur in vrijheid is gesteld terwijl zij haar verklaring niet had ondertekend, acht de Nationale ombudsman het niet aannemelijk dat de betrokken ambtenaar een opmerking heeft gemaakt dat W. gedurende 8 uur zou worden ingesloten. De klacht mist derhalve in zoverre feitelijke grondslag.

VI. Ten aanzien van het verschoningsrecht

1. Verzoekers klagen erover dat de betrokken ambtenaar beide verzoekers niet heeft gewezen op het verschoningsrecht jegens elkaar als echtgenoten.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Volgens hem waren beiden voorafgaand aan het verhoor gewezen op het zwijgrecht. Omdat beiden personen zouden

hebben verklaard dat de huwelijkse relatie was beëindigd, was het verschoningsrecht niet van toepassing. Er was geen reden tot twijfel aan die verklaring, aldus de korpsbeheerder.

3. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit brengt onder meer mee dat de politie verdachten en getuigen informeert over hun rechten.

4. Artikel 217 Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 1.) bepaalt dat bepaalde categorieën verwanten zich kunnen beroepen op een verschoningsrecht voor het geven van een getuigenis voor een rechter of rechter-commissaris. Deze bepaling geldt ook voor ex-echtgenoten. De bewering van de korpsbeheerder dat het verschoningsrecht niet geldt ten aanzien van ex-echtgenoten is dus onjuist. Echter, een eventueel verschoningsrecht is slechts aan de orde waar overigens een verplichting tot spreken geldt. Voor getuigen bestaat, wanneer zij door de politie worden gehoord, geen (wettelijke) plicht om te verklaren. Daar komt nog bij dat verzoekers niet als getuigen maar als verdachten - aan wie zwijgrecht toekomt - zijn verhoord. Er bestond dus voor de politie geen aanleiding om over een verschoningsrecht te spreken. Hiermee is niet gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

VII. Ten aanzien van de getuigen

1. Verzoekers klagen erover dat de betrokken ambtenaar verzoeker tijdens het verhoor niet in de gelegenheid heeft gesteld namen van getuigen te geven. Volgens V. was de betrokken ambtenaar al bij voorbaat van mening dat hij de getuigen niet geloofde.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Hij stelde dat de betrokken ambtenaar niet heeft opgemerkt dat de getuigen niet zouden worden geloofd. De korpsbeheerder merkte op dat verzoeker tijdens het verhoor juist geen namen van getuigen had gegeven. Hij voegde daar aan toe dat het in de onderzoeksfase juist van belang is om een zo breed mogelijk, objectief beeld van de zaak te krijgen.

3. Volgens de betrokken ambtenaar had V. tijdens zijn verhoor aangegeven dat hij namen van andere getuigen thuis had liggen. K. wilde getuigen horen die onafhankelijk waren van de partijen in het incident. Toen V. aangaf de gegevens thuis te hebben, had K. gezegd dat ze daar op een later moment wel op terug konden komen.

4. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

5. De Nationale ombudsman acht het in dit geval aannemelijk dat verzoeker de gegevens van getuigen niet bij zich had tijdens zijn verhoor op het bureau. Dat de betrokken ambtenaar dan ook de ruimte zou hebben geschapen om daar op een later moment op

terug te komen en dat hij aan verzoeker had aangegeven onpartijdige getuigen nodig te hebben ter ondersteuning van zijn verklaring, kan niet leiden tot de conclusie dat hij de getuigen bij voorbaat niet geloofde en de zaak met vooringenomenheid benaderde.

De onderzochte gedraging kan de toets der kritiek doorstaan en is in zoverre behoorlijk.

VIII. Ten aanzien van de klachtbehandeling

1. Verzoekers klagen erover dat de klachtbehandelaar van het regionale politiekorps Haaglanden hen niet heeft gehoord in het kader van de klachtbehandeling. Verzoekers' advocate geeft aan nooit inhoudelijk met de klachtbehandelaar te hebben gesproken, noch zijn verzoekers in een hoorzitting in de gelegenheid gesteld om hun klacht mondeling toe te lichten.

2. De korpsbeheerder achtte de klacht niet gegrond. In zijn reactie op de klacht liet hij weten dat de klachtbehandelaar contact had gezocht met het kantoor van verzoekers' advocate, die als vertegenwoordiger van klagers werd aangesproken. Met een niet met naam genoemde vertegenwoordiger van dat kantoor werd overeengekomen dat de klachtbehandelaar zich slechts met dat kantoor zou verstaan, aldus de korpsbeheerder.

3. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen in staat stellen te worden gehoord.

4. Ingevolge de klachtenregeling van het regionale politiekorps Haaglanden, zoals deze luidde ten tijde van de onderzochte gedraging (zie Achtergrond, onder 2.) houdt een formele behandeling van een klacht in dat de onderzoeker contact opneemt met de klager om een nadere toelichting op de klacht te vragen en om klager te informeren omtrent de stappen in de procedure. De klager kan zich dan in gesprekken met de onderzoeker laten bijstaan door een raadsman. Nu de politie slechts kan aangeven dat de onderzoeker contact heeft opgenomen met een niet met naam genoemde persoon van het advocatenkantoor van verzoekers, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat de klachtenbehandelaar niet over de inhoud van de klacht heeft gesproken met verzoekers' advocaat, laat staan met verzoekers zelf. Bovendien blijkt uit de weergave van de korpsbeheerder niet dat verzoekers uitdrukkelijk afstand hebben gedaan van hun recht te worden gehoord. Op deze wijze is niet voldaan aan het vereiste van hoor en wederhoor.

De Nationale ombudsman acht de onderzochte gedraging op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden, is

gegrond ten aanzien van:

het vasthouden van V. nadat W. op het politiebureau was aangekomen, wegens het schenden van het verbod op onrechtmatige vrijheidsbeneming.

de klachtbehandeling, wegens schending van het vereiste van hoor en wederhoor;

niet gegrond ten aanzien van:

het uitnodigen aan het bureau van W. terwijl V. nog daar was;

het informeren over de feiten waarvan W. werd verdacht;

het in begrijpelijke taal kennis laten nemen van het proces-verbaal van verhoor;

het informeren over verschoningsrecht;

het verstrekken van gegevens over getuigen.

De Nationale ombudsman kan geen oordeel geven ten aanzien van:

het zich inleven in de situatie van W. met de kinderen;

het verstrekken van een afschrift van het proces-verbaal van verhoor;

de autoritaire bejegening door op te merken dat W. gedurende acht uur zou worden ingesloten.

Onderzoek

Op 15 januari 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer V. en mevrouw W. te Den Haag, ingediend door mevrouw mr. A.A. van Harmelen, advocaat te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek werden verzoekers en de betrokken ambtenaar nader gehoord. Betrokkenen kregen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Zowel de korpsbeheerder als verzoekers intermediair deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De betrokken ambtenaar gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Bij brief van 4 november 2003 diende de advocaat van verzoekers V. en W. een klacht in bij het regionale politiekorps Haaglanden over de wijze waarop haar cliënten door een politieambtenaar waren bejegend naar aanleiding van een jegens hen gedane aangifte van mishandeling. De advocaat schreef het volgende:

"...Cliënten hebben mij opdracht gegeven namens hen officieel een klacht in te dienen tegen de heer K., rechercheur bij Politie Haaglanden, bureau Overbosch.

Op 15 juni 2003 heeft tussen cliënt V. en een onbekende man een voorval plaatsgevonden op het Prins Bernardviaduct in Den Haag. Cliënt is daarbij door die onbekende man geslagen en geschopt.

Op 11 juli 2003 werd cliënt gebeld door de heer K., met de vraag of hij eigenaar is van een auto met kentekennummer XX-XX-XX. De rechercheur meldde dat het ging om een voorval waarbij een vrouw heeft gezegd dat de man, waarbij zij in de auto zat, voor een aantal verkeersovertredingen zwaar werd mishandeld. K. wil op maandag 14 juli 2003 een afspraak maken. Hij maakt op dat moment daarbij nog niet zijn naam, naam van het bureau of telefoonnummer bekend. Cliënt verzoekt hier dringend om, doch K. zegt dat de toon van cliënt hem niet aanstaat en hij reageert heel bruusk en kleinerend, waarbij hij cliënt beledigt.

Enige tijd later kwamen twee rechercheurs in de winkel van cliënt. Zij stelden dezelfde vraag als K. Zij deelden cliënt mede dat hij niet verplicht was tot antwoorden en dat hij later een oproep zou krijgen om op het bureau een verklaring af te leggen. De rechercheurs hebben cliënt niet verder ondervraagd.

Op 5 september 2003 nam één van de rechercheurs die in de winkel was geweest, telefonisch contact op met cliënt. Hij sprak over een uitnodiging tot het afleggen van een verklaring. Tijdens het hele gesprek bleef de rechercheur dreigend.

Cliënt heeft meerdere malen gebeld en uiteindelijk werd de afspraak voor maandagavond 8 september 2003 gemaakt. Cliënt werd direct aangehouden, naar het cellenblok geleid, gefouilleerd en in een cel geplaatst.

Op de vraag van cliënt waar zijn vrouw was, antwoordde K.: "dat zal wel een verrassing voor je zijn!" Zijn vrouw zat ook aan het bureau.

Cliënte W. werd maandagavond 8 september 2003 rond 18.30 uur gebeld door K. van bureau Overbosch die zei dat zij onmiddellijk naar het bureau moest komen en dat, indien zij zou weigeren, hij haar man V. net zolang zou vasthouden zo lang zij wegbleef. Op dat moment had cliënte net de winkel afgesloten en stond met de kinderen op het punt om naar huis te gaan om te eten. Cliënte legde de situatie uit en zei dat ze iemand moest vragen om de zorg voor de kinderen over te nemen. K. dreigde daarna opnieuw dat hij V. vast zou houden, zolang zij niet zou komen. Cliënte vroeg waar dat in de wet staat vermeld dat mensen kunnen worden vastgehouden met als doel het bewerkstelligen dat een ander persoon spoedig naar het bureau komt. Op de vraag van cliënte of hij zijn mededelingen zwart op wit wil vastleggen en faxen antwoordde hij dat hij de groenteboer niet is.

Nadat cliënte opvang had gevonden voor haar kinderen van 14 en 6 jaar is zij naar het bureau gegaan. Na 50 minuten wachten haalde K. haar op. Zonder zich voor te stellen leidde hij cliënte naar een kamer. Hij vroeg of cliënte wist waarom zij naar het bureau moest komen. Zij antwoordde met "nee". Hij zei: "NEE? U bent ook verdachte. Cliënte vroeg waar zij van verdacht werd en hij zei dat zij van diefstal wordt verdacht. Cliënte vroeg welke diefstal en hij vroeg heel neerbuigend: "Weet je dat niet? Je hebt een zonnebril gestolen van de tegenpartij op 15 juni 2003." Daarbij stelde K. zich onbeleefd en agressief op. Cliënte vertelde nogmaals dat zij snel naar huis moest voor de kinderen en dat zij liever een andere afspraak wenste te maken (vooral omdat zij op het bureau 50 minuten moest wachten), of dat zij later die avond terug zou komen naar het bureau. Hij weigerde dat onder de mededeling dat hij haar onmiddellijk kon arresteren.

K. zei dat cliënte alle vragen moest beantwoorden en moest verklaren wat er die dag gebeurd was en dat zij haar verklaring moest tekenen. Cliënte, die de Nederlandse taal niet volledig beheerst, deelde mede dat zij haar verklaring uitsluitend tekent indien zij in staat is te begrijpen wat er in haar verklaring staat opgenomen. K. zei daarop direct dat hij zou noteren dat cliënte weigert te tekenen. Cliënte heeft hierop gereageerd dat dit een onjuiste samenvatting is van hetgeen zij heeft opgegeven als reden om pas te tekenen als zij de hele verklaring begrijpt. K. reageerde daarop door te zeggen dat hij de baas is en bepaalt wat er gebeurt en wat er opgeschreven wordt. Hij zou het voorlezen en dan moest cliënte tekenen. Cliënte was het daar niet mee eens, omdat K. in principe alles kan voorlezen: zij kan het echter niet zelf checken. Mede gezien de manier waarop K. zich opstelde had cliënte op dat moment onvoldoende vertrouwen in hem.

K. zei vervolgens dat cliënte in het cellenblok werd opgesloten en dat zij daar moest blijven totdat zij bereid was te doen wat hij zei (tekenen). Cliënte werd door hem en mevrouw S. gefouilleerd en in de cel geplaatst. Cliënte verzocht wederom rekening te houden met het feit dat zij naar haar kinderen moest, omdat de oppas niet de hele avond de tijd had. K. zei dat cliënte de komende 8 uur in de cel moest blijven. Cliënte raakte daardoor in paniek. Na

een halfuur kreeg cliënte (eindelijk) een boterham, een glas water en een deken.

Na ongeveer nog een halfuur kwam een man in uniform de cel binnen en zei dat, indien zij had meegewerkt, zij niet in de cel had hoeven zitten. Cliënte begon te beven, legde uit dat zij het Nederlands onvoldoende beheerst en daarom niet direct wenst te tekenen en dat zij zich grote zorgen maakte om haar kinderen. De man zei dat hij met K. zou praten.

Na nog een halfuur werd cliënte uit de cel gehaald en nogmaals op een aanvallende, agressieve wijze verhoord. Bij het verhoor was ook nog een vrouwelijke agente aanwezig, waarvan cliënte de naam niet weet. Die agente las de verklaring voor en zei tot slot: "I refuse to sign this declaration, bla bla bla." Cliënte vroeg wat "bla bla bla" betekende, maar de agente reageerde daar uitsluitend op door met haar handen te gebaren, wat voor een gebaar dat ook geweest moge zijn. K. en de agente eindigden met de vraag of cliënte zich schuldig voelde. Cliënte vroeg nogmaals wat ze bedoelden, waarna zij nogmaals dezelfde vraag stelden. Cliënte zei "nee" en vroeg om een kopie van haar verklaring. Zij kon deze niet krijgen, maar wel middels een advocaat opvragen. Bij deze dus.

Daarna mocht cliënte weg. Bij thuiskomst ontdekte zij dat de kinderen tussen 19.00 uur en 22.00 uur alleen waren geweest, omdat cliënt V. ook net was vrijgelaten.

Onlangs is cliënt V. nog een aantal malen privé gebeld door de heer K., waarbij hij onder andere heeft gezegd dat hij van de door cliënt opgegeven getuigen toch niks gelooft. Tijdens die telefoongesprekken lokt K. cliënt uit door opmerkingen als hiervoor genoemd te maken en daarbij zich agressief en beledigend op te stellen. Het is duidelijk hoorbaar dat K. daarbij een bandrecordertje laat meedraaien, voor het geval dat cliënt zich laat gaan en bijvoorbeeld ook bedreigingen gaat uiten. Gelukkig is cliënt verstandig genoeg dat niet te doen.

Alles overziend komt de klacht van cliënten op het volgende neer:

onjuiste toepassing van de wetboeken van Strafrecht en Strafvordering door cliënt V. vast te houden, zolang cliënte W. zich niet op het bureau meldt;

- onjuiste toepassing van de wetboeken van Strafrecht en Strafvordering door cliënte W. niet, dan wel onvoldoende duidelijk uiteen te zetten waarvan zij wordt verdacht en haar de kennisneming van het proces-verbaal van haar verhoor te onthouden, dan wel haar onvoldoende in staat stellen in een voor haar begrijpelijke taal kennis te nemen van de inhoud van hetgeen genoteerd is naar aanleiding van haar verklaring en daarbij geen kopie van het verhoor aan haarzelf te verstrekken;

- het niet wijzen op het zwijgrecht en het verschoningsrecht jegens elkaar als echtgenoten;

- het uitoefenen van dwang ten aanzien van cliënte W. door te zeggen dat zij haar echtgenoot net zolang vasthouden tot zij op het bureau verschijnt;

- het uitoefenen van dwang ten aanzien van cliënte W. door tegen haar te zeggen dat zij 8 uur in de cel vast zal worden gehouden, tenzij haar verklaring ondertekent;
- handelen in strijd met redelijkheid, door geen oog te hebben voor de belangen van de (jonge) kinderen van cliënte W. en te weigeren met haar een afspraak te maken voor het afleggen van een verklaring aan het bureau op een voor haar gunstiger moment;
- het vertonen van autoritair gedrag en daardoor misbruik maken van de machtspositie;
- partijdig en onprofessioneel optreden door bij voorbaat al te stellen dat er niets wordt geloofd van de door cliënten aangedragen getuigen, hetgeen van negatieve invloed kan zijn op de verslaglegging van de af te leggen verklaringen...."

2. Bij brief van 3 december 2003 stuurde de chef van het bureau Overbosch namens de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden een bericht naar de advocaat over het onderzoek dat naar aanleiding van de klacht had plaatsgevonden. Hij schreef in deze brief onder meer het volgende:

"Uw klacht gaf aanleiding tot een onderzoek. Hierbij zijn de betrokken politieambtenaren gehoord, waarbij zij hun visie hebben gegeven op het in uw klacht aangehaalde.

(...)

Feiten:

Op 31 juli 2003 werd een aangifte van een aangrenzend politiekorps overgenomen, inzake een geweldpleging in het verkeer gepleegd op het Prins Bernardviaduct in Den Haag.

Op 8 september 2003 werd de heer V. gehoord, waarbij hij zijn ex-vrouw, mevrouw W. als mededader noemde.

Op 8 september 2003 omstreeks 19.45 uur verscheen mevrouw W. na daartoe te zijn uitgenodigd aan het bureau en legde in het bijzijn van twee politiemensen een verklaring af. Dit verhoor was onbevredigend omdat mevrouw W. een onsamenhangend verhaal deed en geen antwoord gaf op de haar gestelde vragen.

Mevrouw W. is daarom om 20.00 uur aangehouden.

Te 21.05 uur is de heer V. in vrijheid gesteld.

Te 22.45 uur is mevrouw W., na verhoor in vrijheid gesteld.

De heer V. is op 7 oktober 2003 telefonisch benaderd en uitgenodigd de namen van de onafhankelijke getuigen te geven, waarover hij had verklaard. De heer V. heeft toen gezegd dat de heer K. die namen wel via zijn advocaat zou horen.

Bij die gelegenheid heeft de heer V. zijn ongenoegen geuit over de aanhouding van mevrouw W.

Op 3 november 2003 zijn door uw kantoor de namen van getuigen aangeleverd. En zijn er met die getuigen afspraken gemaakt.

Hoor en wederverhoor:

De betrokken politieambtenaren zijn in de gelegenheid gesteld hun visie op de klacht te geven. De heer K. heeft dit schriftelijk gedaan. Mevrouw S. die deels bij de verhoren aanwezig was, heeft zijn verhaal bevestigd. Omdat de klacht via uw kantoor is ingediend is er geen contact geweest met klagers.

(...)

De heer K. heeft gezegd dat de heer V. zolang zou worden vastgehouden, totdat mevrouw W. zich aan het bureau had gemeld. U stelt dat dit in strijd is met de toepassing van het Wetboek van Strafrecht en Strafvordering.

Overwegingen en oordeel (...):

De heer V. heeft tijdens zijn verhoor de naam van een mededader, mevrouw W., genoemd. In het belang van het onderzoek, is mevrouw W. aan het bureau genodigd. De heer V. is op 8 september 2003 te 16.50 uur aangehouden. Er staan voor verhoor 6 uur vanaf het tijdstip van aankomst aan het bureau ter beschikking voor het onderzoek. Mevrouw W. is op die datum te 20.00 uur aangehouden. Om het verhaal van beide personen te controleren is het toegestaan beide personen daarvoor voor onderzoek op te houden. De beschikbare 6 uur zijn daarbij niet overschreden. Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Mevrouw W. is niet medegedeeld waarvan zij verdacht wordt. De kennisname van het proces-verbaal van verhoor is haar onthouden. Zij is onvoldoende in staat gesteld in een voor haar begrijpelijk taal kennis te nemen van de inhoud. Haar is geen kopie van het proces-verbaal van verhoor verstrekt.

Overwegingen en oordeel (...):

Bij de telefonische uitnodiging alsmede bij de aanvang van het verhoor is mevrouw W. medegedeeld waarvan zij werd verdacht. De indruk bestond dat mevrouw W. hier niet naar wilde luisteren, waardoor de heer K. genoodzaakt was de procedure meerdere malen uit te leggen. Na verhoor is de verklaring voorgelezen. Mevrouw W. heeft verteld gezegd het gesproken Nederlands goed te beheersen, maar het geschreven Nederlands onvoldoende

te beheersen. Zij heeft om die reden het proces-verbaal niet ondertekend. Er is door mevrouw W. niet om een kopie van de verklaring gevraagd. Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Er is beide personen niet gewezen op het zwijgrecht terwijl hen niet is gewezen op het verschoningsrecht als echtgenoten.

Overwegingen en oordeel (...):

Voorafgaande aan de verhoren zijn beiden gewezen op het zwijgrecht. Omdat beide personen hebben verklaard dat hun huwelijkse relatie was beëindigd, was het verschoningsrecht niet van toepassing. Er was geen reden tot twijfel aan de verklaring. Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Het uitoefenen van dwang ten aanzien van mevrouw W. door te zeggen dat men haar echtgenoot net zolang zou vasthouden tot zij op het bureau zou verschijnen.

Overwegingen en oordeel (...):

Dit is met mevrouw W. niet besproken, omdat dit niet bekend was. Er was bovendien geen sprake van een huwelijkse relatie. Bovendien was dit afhankelijk van een beslissing van de officier van justitie, die in deze zaak van het verloop op de hoogte is gehouden. Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Het uitoefenen van dwang door mevrouw W. mede te delen dat zij 8 uur ingesloten zou blijven tenzij zij haar verklaring zou ondertekenen.

Overwegingen en oordeel (...):

Deze opmerking is door de heer K., noch door anderen gedaan. De termijn van 8 uur bestaat wettelijk gezien niet. Mevrouw W. heeft haar verklaring immers niet ondertekend, terwijl zij tevens op diezelfde dag te 22.45 uur is heengezonden. De bewering van klager wordt niet door feiten ondersteund. Klager is medegedeeld dat zij niet verplicht was haar verklaring te ondertekenen toen zij te kennen gaf het Nederlands onvoldoende in geschrift te beheersen. Mevrouw W. heeft wel te kennen gegeven de haar gestelde vragen goed te hebben begrepen.

Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Er is gehandeld in strijd met de redelijkheid, door geen oog te hebben voor de belangen van de jonge kinderen van mevrouw W. en de weigering met haar een afspraak te maken voor het afleggen van een verklaring op een voor haar gunstiger moment.

Overwegingen en oordeel (...):

In het telefonisch contact dat de heer K. met klager heeft gehad, heeft zij inderdaad aangegeven dat zij de zorg voor jonge kinderen had. Er werd overeengekomen dat zij eerst voor die kinderen zou zorgen, alvorens naar het bureau te komen.

Klager verscheen echter vrij kort na het telefonisch contact aan het bureau.

Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Het vertonen van autoritair gedrag en het misbruik maken van een machtspositie.

Overwegingen en oordeel (...):

Er is voordat er contact werd gelegd met de klagers contact geweest met de officier van justitie, die toestemming gaf hen buiten heterdaad aan te houden. Dit is beiden medegedeeld. Dat dit door klagers als een bedreiging wordt gezien valt te betreuren. De mededeling op zich kan als autoritair worden gezien, maar is niet als zodanig bedoeld, maar dient om een en ander te verduidelijken. Er is daarbij geen sprake van misbruik van gezag. Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

(...)

Partijdig en onprofessioneel handelen door te stellen dat er niets wordt geloofd van de door cliënten aangedragen getuigen, waardoor dit van negatieve invloed kan zijn op de af te leggen verklaringen.

Overwegingen en oordeel (...):

De opmerking dat er niets werd geloofd van de door de heer V. te verstrekken namen van getuigen is niet gemaakt. Klager heeft immers geen namen verstrekt ten tijde van het verhoor. In de onderzoeksfase is het juist van belang een zo breed mogelijk objectief beeld van de zaak te krijgen.

Ik acht uw klacht op dit punt ongegrond.

Conclusie:

Er is onderzoek gedaan naar een vermeende mishandeling, waarbij klagers als verdachten werden aangemerkt. Bij de verhoren is gebruik gemaakt van de van rechtswege ter beschikking staande rechtsmiddelen. Er is bij de benadering van de klagers met voorzichtigheid te werk gegaan, waarbij rekening is gehouden met de omstandigheden van mevrouw W. Zij is gewezen op haar zwijgrecht, terwijl er geen sprake was van een echtelijke relatie, zodat beiden niet op het verschoningsrecht behoeften te worden gewezen. Er heeft contact plaatsgevonden met de officier van justitie. De verhoren hebben niet meer tijd genomen dan de toegestane 6 uren.

Ik acht uw klacht derhalve ongegrond."

3. Betrokken ambtenaar K. vermeldde in een mutatie de volgende tijdslijn van zijn onderzoekshandelingen:

"Op 31-07-2003 zaak van Hollands Midden na daartoe bekomen opdracht overgenomen.

Betreft geweldpleging in het verkeer gepleegd op 15 juni 2003 thv van het Prins Bernardviaduct Den Haag.

Op 31-07-03

contact gehad met aangever.

Stuurt medische info op, alsmede schaderapport auto.

4187:

d.d. 8/9/03

verdachte V. aan bureau te 16:50 uur aangehouden.

heeft naam van de vrouwelijke medeverdachte genoemd, zijnde zijn ex-vrouw.

Overleg OVJ P.

Toestemming tot aanhouding buiten heterdaad.

8/9/03 te 19:45 uur verdachte (ex-vrouw) aan bureau.

In eerste instantie niet aangehouden en geprobeerd af te horen samen met S. Dit lukte niet, omdat verdachte onsamenhangig deed en geen antwoord gaf op de vragen.

Alsnog te 20:00 uur aangehouden.

Hovj 2339. R.

te 21:05 uur verdachte V. iov Hovj R. in vrijheid gesteld.

te 22:45 uur verdachte W. olv R. heengezonden.

aanv. 4187 7/10/03

verzoek van PPS-er (politie parket-secretaris; N.o.) gehad om aan de verdachte V. te vragen of hij met (onafhankelijke) getuige(n) kan komen in de zaak, alwaar hij over verklaard heeft.

Heb vandaag gebeld met V.

Hij gaf aan boos te zijn op mij, aangaande de aanhouding van de verdachte W. aan het bureau etc.

Ik heb hem gevraagd naar getuigen. Hij gaf aan dat ik dit wel via zijn advocaat te horen zou krijgen en hing vervolgens op.

Ik wacht hier nog even op, anders wordt het verbaal zonder extra getuigen wederom aan de PPS-ers afgegeven.

Aanvulling (4429) dd.06/11/03 geleidelijst nr 471 door de pps'er meegenomen.

aanv 4187: d.d. 11-03-03

komt een brief binnen van advocaten kantoor Nolet, met daarin namen van getuigen van het voorval.

Heb afspraak gemaakt met getuige T.

(...) voor maandag 17 november 2003 te 13:00 uur.

Tevens afspraak gemaakt met getuige C. voor woensdag 12-11-03 te 19:30 uur.

Getuige C. is NIET verschenen.

Op 13-11 nieuwe afspraak met C. gemaakt voor zaterdag 22 november te 15:00 uur."

B. Standpunt verzoeker

1. Verzoekers standpunt staat samengevat weergegeven onder Klacht.

2. Bij brief van 14 januari 2004 schreef verzoekers advocaat ter onderbouwing van de klacht nog het volgende.

"...Verzoekers kunnen zich met voornoemde beslissing op de klacht niet verenigen, reden waarom zij verzoeken tot het instellen van een onderzoek door uw ombudsman op grond van het volgende.

1. Met betrekking tot sub a stelt cliënt dat hij tijdens zijn verhoor zijn vrouw, mevrouw W., niet als mededader heeft genoemd maar als getuige. In het proces-verbaal van verhoor van de heer V. is geenszins terug te vinden dat hij haar als een der medeverdachte heeft genoemd. De heer K. heeft ten overstaan van de heer V. mevrouw W. al voordat de heer V. zijn verklaring aflegde als verdachte aangemerkt.

Indien de politie een persoon aan het bureau langer wil vasthouden voor onderzoek is in het Wetboek van Strafvordering vastgelegd in welke situaties dit mogelijk is. De heer K. heeft deze juridische grond misbruikt. De heer K. heeft namelijk tegen mevrouw W. gezegd naar het bureau te komen, en dat hij haar man V. net zolang zou vasthouden zo lang zij zou wegblijven. De heer K. heeft daarmee een juridische grond gebruikt/ misbruikt in de vorm van een dreigement in de richting van mevrouw W. om haar zo snel mogelijk op het bureau te krijgen. Deze handelwijze is in strijd met het verbod op détournement de pouvoir.

2. Met betrekking tot sub b merkt verzoekster W. op dat de heer K. niet duidelijk heeft medegedeeld waarvan zij werd verdacht. De heer K. hield zijn verklaring opzettelijk vaag. De heer K. heeft de conclusie getrokken dat mevrouw W. niet naar hem wilde luisteren. Dit is een zeer subjectieve constatering, daar het heel goed mogelijk is dat mevrouw W. hem niet begreep doordat hij opzettelijk vaag bleef, dan wel dat zij hem niet begreep vanwege het feit dat zij het Nederlands niet optimaal beheerst.

Bij de beantwoording van de klacht is geenszins onderzocht of de door de heer K. getrokken subjectieve conclusie de enige - en dus de juiste - conclusie is. Hieruit blijkt onder andere dat de klacht niet op een onafhankelijke manier is afgehandeld.

3. Met betrekking tot de gehele afhandeling van de klacht is dit niet op een onafhankelijke wijze gebeurd. Namens verzoekers is een klacht ingediend en de heer K. heeft daarop een antwoord gegeven. Uit de beslissing op de klacht volgt overduidelijk dat de korpsbeheerder de verklaring van de heer K. onvoorwaardelijk gelooft, zonder dat enig nader onderzoek heeft plaatsgevonden en zonder dat enige vorm van hoor en wederhoor naar de klacht van verzoekers is onderzocht. Ten onrechte wordt geenszins gemotiveerd waarom de verklaring van de heer K. als juist dient te worden aangemerkt en waarom de klachten van verzoekers integraal worden afgewezen. De beslissing op de klacht is dan ook in strijd met het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel en het beginsel van hoor en wederhoor.

4. Voor het ontbreken van enige vorm van hoor en wederhoor wordt als reden gegeven dat er geen contact is geweest met klagers omdat de klacht via gemachtigde zou zijn ingediend. Dit geeft echter nog steeds geen reden waarom gemachtigde én verzoekers niet zijn opgeroepen voor een hoorzitting.

5. Met betrekking tot sub c geldt dat verzoekers ten onrechte niet zijn geweest op het verschoningsrecht. Het verschoningsrecht ingevolge artikel 217 van het Wetboek van Strafvordering ziet immers ook op ex-echtgenoten.

6. Met betrekking tot sub d wordt verwezen naar hetgeen met betrekking tot sub a hiervoor is gesteld. Het is een verschijnsel van algemene bekendheid dat dergelijke tactieken standaard worden gebruikt door agenten en rechercheurs om druk uit te oefenen op personen, daarmee de stress op te voeren en mensen tegen elkaar uit te spelen.

7. Ten aanzien van sub e geldt dat een termijn van 8 uur inderdaad wettelijk niet bestaat, doch dat zegt niets over het feit dat deze opmerking wel is gemaakt. De strekking hiervan was namelijk om bij mevrouw W. de indruk te wekken dat zij de nacht op het bureau diende door te brengen. K. wist dat dit stress zou geven bij mevrouw W. omdat zij jonge kinderen heeft. De heer K. trachtte met het doen van dergelijke mededelingen te bewerkstelligen dat mevrouw W. snel haar verklaring zou ondertekenen.

Indien de heer K. inderdaad aan mevrouw W. heeft medegedeeld dat zij niet verplicht was haar verklaring te ondertekenen wensen verzoekers graag antwoord op de vraag waarom mevrouw W. dan in de cel werd opgesloten. De beslissing op de klacht geeft hierop ten onrechte geen antwoord.

8. Ten aanzien van sub f geldt dat er geenszins werd overeengekomen dat mevrouw W. eerst voor de kinderen zou zorgen, alvorens zij naar het bureau zou komen. Gezien het feit dat de heer V. sinds 16.50 uur aan het bureau verbleef was het voor de heer K. wegens het verstrijken van de 6-uurs termijn noodzakelijk om mevrouw W. snel aan het bureau te krijgen. Dit wordt erkend in de beslissing op de klacht in de overwegingen en het oordeel met betrekking tot sub a, waar wordt gesteld dat de heer K. de verklaring van beiden personen wenste te controleren. Er was dus wel degelijk haast bij dat mevrouw W. spoedig naar het bureau zou komen. Dit is dan ook in strijd met de latere mededeling van de heer K. dat werd overeengekomen dat mevrouw W. eerst voor de kinderen zou zorgen, alvorens zij naar het bureau zou komen. De heer K. heeft gezegd dat zij direct moest komen om zo het verstrijken van de 6-uurs termijn te voorkomen. Personeelsleden in de winkel van verzoekers zijn daar getuige van geweest: er moest snel vervoer geregeld worden, er was geen enkele tijd om opvang voor de kinderen te verzorgen en er was geen enkele tijd om de kinderen een avondmaaltijd te geven.

Uit het feit dat mevrouw W. vrij kort na het telefonisch contact aan het bureau verscheen blijkt dat de heer K. in ieder geval bij haar de indruk heeft gewekt dat zij direct moest komen.

9. Hetgeen in de overwegingen en het oordeel met betrekking tot sub g wordt gesteld is in strijd met hetgeen is vermeld in de overwegingen en het oordeel met betrekking tot sub a. Daar wordt namelijk gesteld dat de heer V. tijdens zijn verhoor de naam van de

mededader, mevrouw W. heeft genoemd. Uit de overwegingen en het oordeel met betrekking tot sub g blijkt echter dat mevrouw W. al eerder als verdachte werd aangemerkt. Dit is innerlijk tegenstrijdig en dat duidt erop dat, of met betrekking tot sub a niet de waarheid wordt verklaard, of wel met betrekking tot sub g de waarheid niet wordt verklaard.

Tevens is het opmerkelijk dat met betrekking tot sub g indirect wordt toegegeven dat er sprake is van een autoritaire houding.

10. Met betrekking tot sub h geldt dat het juist is dat de heer V. geen namen heeft verstrekt ten tijde van het verhoor. De reden hiervan was echter dat de heer K. deze namen niet wilde weten. In het proces-verbaal van verhoor van de heer V. staat namelijk overduidelijk opgenomen dat hij daarin meldt dat hij over getuigen beschikt. Indien de heer V. een dergelijke verklaring aflegt, waarom zou hij dan de namen niet geven? De enige reden dat deze namen niet zijn gegeven is gelegen in het feit dat de heer K. geen behoefte had aan dergelijke getuigen omdat deze getuigen partijdig zouden zijn en hij van hun verklaring derhalve niets zou geloven.

11. Concluderend dient te worden gesteld dat de heer K. in strijd met de Wetboeken van Strafrecht en Strafvordering heeft gehandeld, dan wel deze onjuist heeft toegepast. Daarnaast heeft de heer K. het verbod op détournement de pouvoir geschonden en zich partijdig en onprofessioneel opgesteld. Met betrekking tot de afhandeling van de klacht wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van een onafhankelijke afhandeling van de klacht; zonder enige vorm van hoor en wederhoor en zonder dat enig nader onderzoek is gedaan. In de beslissing op de klacht wordt evenmin een deugdelijke motivering gegeven voor het feit dat de heer K. onvoorwaardelijk in zijn verklaring wordt geloofd en de klachten van verzoekers integraal worden afgewezen. De beslissing op de klacht goed gelezen hebbende vallen er echter inhoudelijke tegenstrijdigheden op waaruit de conclusie kan worden getrokken dat de klachten wel degelijk op waarheid berusten.

12. Verzoekers handhaven dan ook de klachten zoals gesteld in de brief d.d. 3 november 2003..."

C. Standpunt beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden

1. Bij brief van 15 juni 2004 liet de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden weten de klacht niet gegrond te vinden. Hij schreef hiertoe onder meer het volgende:

"Ik heb hierop de chef van het laatstgenoemde bureau gevraagd mij te informeren over de door u in onderzoek genomen klachtelementen.

Ik heb kennis genomen van zijn reactie. Korthedshalve verwijs ik naar de inhoud van die brief. Mijns inziens geeft deze een genuanceerd beeld van de betreffende feiten en omstandigheden. Ik kan mij daarin vinden en ik acht de klachtelementen niet gegrond.

Ik wil daar graag in het algemeen het volgende over opmerken:

De betrokken politieambtenaren hebben aan de hand van een aangifte ter zake van openlijk geweld contact opgenomen met het Openbaar Ministerie te Den Haag. De dienstdoende officier van justitie heeft hierop, naar aanleiding van de feiten, toestemming verleend om, indien nodig, de verdachte(n) buiten heterdaad aan te houden. Naar mijn mening is hiermee conform de aard en strekking van het Wetboek van Strafvordering opgetreden."

2. Bij de reactie van de korpsbeheerder was een bericht van 8 april 2004 van de chef van het bureau Overbosch gevoegd, die onder meer het volgende schreef:

"Kennisnemend van het in de klacht aangehaalde constateer ik dat de punten niet of nauwelijks afwijken van die welke zijn opgevoerd in de klacht die door Nolet advocaten eerder werd ingediend bij politie Haaglanden in deze kwestie. Ik blijf derhalve bij mijn standpunt.

Met betrekking tot de opmerking dat de klachtbehandelaar zich niet tot de klagers heeft gewend ten einde hen te horen het volgende;

De klachtbehandelaar heeft contact gezocht met Nolet advocaten, die als vertegenwoordiger van klager werd aangesproken. Met een niet met name genoemde vertegenwoordiger van Nolet advocaten werd overeengekomen dat de klachtbehandelaar zich slechts met Nolet advocaten zou verstaan."

3. Ter aanvullende informatie legde de politie vervolgens nog het op 8 september 2003 opgenomen proces-verbaal van verhoor van verzoekers over. In het - overigens niet ondertekende - proces-verbaal van verhoor van verzoekster W. stond onder meer het volgende vermeld:

"Ik begrijp dat ik niet tot antwoorden ben verplicht.

U vertelt mij waarvoor ik ben aangehouden, ik kan mij dat incident nog herinneren.

Ik wil daarover het volgende verklaren.

(...)

Ik zag dat beide mannen bloedden in hun gezicht. (...) V. bloedde aan zijn neus en zijn lip.

(...)

U zegt dat de verklaringen lijnrecht tegenover elkaar staan.

Ik vertel de waarheid, zoals het gegaan is.

U vraagt of ik nog iets wens te verklaren.

Op dit moment niet.

Ik wens mijn verklaring niet te ondertekenen, aangezien ik de Nederlandse taal schriftelijk niet voldoende beheers. Ik versta de Nederlandse taal wel. Ik heb alle vragen goed begrepen."

4. In het proces-verbaal van verhoor van verzoeker V. was onder meer het volgende opgetekend:

"Ik begrijp waarover u mij wilt horen en dat ik niet tot antwoorden ben verplicht.

Ik kan mij het incident van 15 juni 2003, omstreeks 13:30 uur op het Prins Bernardviaduct in Den Haag nog goed herinneren. (...) Ik reed in mijn blauwe bestelbus en was samen met mijn ex-vrouw W. en nog 4 personen.

(...)

Ik vind nu dat ik eigenlijk slachtoffer ben van het incident.

Ik heb geen aangifte gedaan, omdat de man van de zwarte auto mij ter plaatse te kennen had gegeven dat hij er geen politie bij wilde hebben.

Ik heb mij verder ook niet onder behandeling laten stellen door een arts. Ik heb mijn letsel aan mijn vinger wel in het ziekenhuis aan een arts laten zien maar deze vond een behandeling hieraan niet nodig.

Als de man niet uit zijn auto was gestapt, was er volgens mij niets gebeurd.

Ik heb verder niets te verklaren."

5. Betrokken ambtenaar K. legde in een proces-verbaal betreffende zijn onderzoek dat hij op 2 november 2003 afsloot onder meer het volgende vast:

"AANGIFTE

Op 16 juni 2003 te 11:55 uur deed X. aangifte van openlijke geweldpleging in het verkeer, alsmede van bedreiging met geweld. Y. is hierin getuige. Kort weergegeven verklaarde aangever:

Op zondag 15 juni 2003, omstreeks 13:25 uur reed aangever met zijn personenauto op het Prins Bernardviaduct te 's-Gravenhage in de richting van 't Spui. Getuige Y. was passagier. Naast aangever reed een bestelbusje met daarin een mannelijke bestuurder, hierna genoemd verdachte V. en een vrouwelijke passagier, hierna genoemd verdachte W.

Tussen de bestuurders van beide voertuigen ontstond onenigheid omtrent het 'ritsen'. Verdachte W. pakte een springtouw met houten handvatten, en sloeg hiermee via haar openstaande raam op het dak van de auto van aangever. Direct hierop werd aangever opzettelijk door V. aangereden, waardoor er schade ontstond. Verderop stapten aangever en verdachte V. uit. Vervolgens werd aangever door V. voornoemd zowel geslagen als geschopt. Het gevolg was een vechtpartij, waarbij over en weer geslagen werd, waarbij aangever letsel aan zijn onderlip opliep. Tevens werd door W. voornoemd de zonnebril van aangever weggenomen.

Verdachte V. riep hierna naar aangever: "Als ik je vind steek ik je neer", of woorden van gelijke strekking. Genoemd bestelbusje bleek voorzien van het kenteken XX-XX-XX.

OMSCHRIJVING SCHADE/LETSEL

Aangever/slachtoffer X. heeft als gevolg van de vechtpartij letsel aan zijn onderlip opgelopen. Aangever heeft zich op 15 juni 2003 onder doktersbehandeling gesteld. Het letsel betrof o.a. een tand door de onderlip. Zie hiervoor verder de bijgevoegde medische informatie. Verder is bij dit proces-verbaal schaderapport gevoegd in verband met opgelopen schade aan het voertuig van aangever.

GETUIGE

Op maandag 23 juni 2003 werd getuige Y. gehoord. Kort weergegeven verklaarde zij:

Getuige heeft gezien dat de vrouwelijke passagier van het bestelbusje voornoemd, met de handvatten van een springtouw op de auto van aangever sloeg. Getuige zag dat hun auto door de bestuurder van het bestelbusje werd aangereden. Getuige zag dat er tussen aangever en die bestuurder een vechtpartij ontstond.

Getuige zag dat aangever daarbij op het gezicht werd geslagen en dat de onderlip van aangever daardoor bloedde. Getuige zag dat de neus van die bestuurder bloedde.

Getuige zag dat de vrouwelijke passagier de zonnebril van aangever wegnam.

VOORTZETTEN Onderzoek

Op 31 juli 2003 heb ik, verbalisant, na daartoe bekomen opdracht, het onderzoek voortgezet.

AANVRAAG MEDISCHE INFORMATIE

Op 31 juli 2003 heb ik, verbalisant telefonisch contact gehad met aangever X. en hem verzocht de medische informatie van zijn opgelopen letsel, alsmede het schaderapport aan zijn voertuig naar mij toe te zenden.

Op donderdag 4 september 2003 ontving ik, verbalisant, genoemde stukken.

VERVOLG Onderzoek

Bij navraag bij de Rijksdienst voor het Wegverkeer bleek dat voertuig van de verdachten, voorzien het kenteken XX-XX-XX, vanaf 03-12-2002 op naam staat van een rechtspersoon, te weten F. (...) te 's-Gravenhage. Bij navraag bij F. bleek de bestuurder van genoemde voorval te zijn: V. (...).

AANMERKEN ALS VERDACHTE

Gezien het onderzoek dient V. als verdachte van de openlijke geweldpleging in het verkeer te worden aangemerkt.

OVERLEG OVJ

Op donderdag 5 september 2003 werd de zaak besproken met officier van justitie Mw. M. Zij gaf toestemming tot aanhouding buiten heterdaad van verdachte V.

AANHOUDING + VOORGELEIDING V.

Op maandag 8 september 2003 te 16:54, werd de verdachte V., nadat hij aan het politiebureau was ontboden, buiten heterdaad aangehouden. Vervolgens werd de verdachte ten spoedigste geleid voor een hulpofficier van justitie. Zie verder proces-verbaal van aanhouding van V.

VERHOOR V.

Op maandag 8 september 2003 te 17:23 uur werd verdachte gehoord.

Kort weergegeven verklaarde hij:

Tussen hem en een zwarte personenauto ontstond onenigheid in het verkeer, welke ontaardde in een vechtpartij tussen verdachte en de bestuurder van de zwarte auto. Verdachte ontkende zich schuldig te hebben gemaakt aan openlijke geweldpleging. Verdachte heeft alleen uit zelfverdediging teruggeslagen. Verdachte noemde zijn ex-vrouw, genaamd W. als zijnde de medepassagier.

OVERLEG OVJ

Op maandag 8 september 2003 werd de zaak verder besproken met officier van justitie Mw. P. Zij gaf toestemming tot aanhouding buiten heterdaad van verdachte W.

AANHOUDING + VOORGELEIDING W.

Op maandag 8 september 2003 te 20:00 uur werd verdachte, nadat zij aan het politiebureau werd ontboden, buiten heterdaad aangehouden. Vervolgens werd de verdachte ten spoedigste geleid voor een hulpofficier van justitie. Zie verder proces-verbaal van aanhouding van W.

VERHOOR W.

Op maandag 8 september 2003 te 21:51 uur werd verdachte W. gehoord.

Kort weergegeven verklaarde zij gezien te hebben dat er tussen haar ex-man V. en de bestuurder van een zwarte personenauto onenigheid in het verkeer ontstond, waarbij er tussen die bestuurder en haar ex-man een vechtpartij ontstond.

IN VRIJHEID STELLEN VERDACHTEN

Op maandag 8 september 2003 werden, na overleg met inspecteur van politie R., zijnde hulpofficier van justitie, de verdachten V. en W. respectievelijk te 21:05 uur en 22:45 uur in vrijheid gesteld.

OPMERKING VERBALISANT

Verdachte V. heeft verklaard dat hij gegevens van getuigen van het voorval kan opgeven. Ik, verbalisant, heb op 7 oktober 2003 hierover telefonisch contact opgenomen met V. Hij deelde mij mede dat hij de namen getuigen via zijn advocaat aan mij, verbalisant, zou doorgeven. Dit is tot heden, zondag 2 november 2003 niet gebeurd.

VERIFICATIE

Bij navraag bij de afdeling bevolking van de gemeente Delft bleken de door de verdachten opgegeven personalia juist te zijn.

ANTECEDENTEN

Uit de centrale verwijzingsindex van politie Haaglanden bleek de verdachte V. voor te komen ter zake misdrijven."

D. Reactie verzoekerS

1. Verzoekers advocaat schreef in reactie op het antwoord van de korpsbeheerder onder meer het volgende bij brief van 19 juli 2004 aan de Nationale ombudsman:

"Met betrekking tot de brief d.d. 8 april 2004 afkomstig van de Commissaris van Politie, Chef van het bureau Overbosch bericht ik u dat mijn secretaresse heeft bevestigd dat de klachtbehandelaar telefonisch contact met haar heeft gehad, waarbij is afgesproken dat alle correspondentie en dergelijke via mij zou lopen, omdat ik als gemachtigde optreedt. Er

is echter geenszins sprake van het horen van klagers. Ten eerste heb ik namelijk nimmer zelf als gemachtigde inhoudelijk over de klacht gesproken met de klachtbehandelaar, zodat er geen sprake is van horen in de zin van de wet. Ten tweede gebeurt het horen normaliter op een hoorzitting, waarbij klagers en gemachtigde verschijnen.

Een uitnodiging van een dergelijke hoorzitting is nimmer verstuurd door de klachtbehandelaar. Er is derhalve geen sprake geweest van enige vorm van hoor en wederhoor.

Met betrekking tot de brief d.d. 15 juni 2004, afkomstig van drs. W.J. Deetman wordt opgemerkt dat hetgeen gesteld is over de toestemming door de officier van justitie om over te gaan tot aanhouding buiten heterdaad, op zich juist kan zijn, doch dit geeft geenszins een reactie op de klacht van klagers dat de politie, voornamelijk nadat tot aanhouding is overgegaan de grenzen van het redelijke heeft overschreden waarbij algemene beginselen van de goede procesorde zijn geschonden. De politie moet correct en zonder misbruik van haar machtspositie te werk gaan. Toestemming van de officier van justitie over te gaan tot aanhouding buiten heterdaad staat hier geheel los van.

Gezien het voorgaande zijn klagers van mening dat het regionale politiekorps Haaglanden ook thans in onderhavige procedure zich onbehoorlijk gedraagt door (nog steeds) niet inhoudelijk te reageren op de klacht van klagers, hetgeen kenmerkend is voor het gehele gedrag door het regionale politiekorps Haaglanden ter zake deze aangelegenheid."

2. Zelf voegde verzoeker nog het volgende toe aan de reactie van de advocaat:

"Het eerste wat mij zeer trof in de reactie van de korpsbeheerder was het feit dat hij spreekt over een "niet met name genoemde vertegenwoordiger van Nolet advocaten". Mijn verbazing gaat hierbij vooral uit naar het feit dat de politie zo enorm onzorgvuldig is door geen naam te noteren. Mogelijk hebben zij met de schoonmaakster gesproken.

Nolet Advocaten heeft ten alle tijden de eindverantwoording van de zaak bij ons neergelegd en nooit gezegd dat er geen direct contact zou moeten plaatsvinden.

In de correspondentie van de advocaat zijn vele punten genoemd die tot op heden niet beantwoord worden ofwel geheel terzijde worden geschoven.

Het is heel erg vreemd dat genoemde rechercheur nu een plaats op een ander bureau is toebedeeld zonder dat dit uit vorige communicatie is gebleken. Dit soort zaken wordt niet van het ene op het andere moment beslist tenzij er andere zaken spelen.

De reactie van zowel hr. K. als de korpsbeheerder is zeer bevreemdend te noemen en wij gaan er zeker niet mee akkoord dat hij zich er op deze wijze vanaf probeert te maken. Wij zijn ondernemers die vele uren geheel onnodig hebben vastgezeten. Mevrouw W. heeft zich zelfs onder dokters behandeling moeten stellen voor de gevolgen van de opgelopen

stress van de intimidatie."

3. Op 29 september 2004 legde verzoeker V. tegenover een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman de volgende telefonische verklaring af:

"Ik kwam op maandag 8 september 2003 op afspraak op het bureau Overbosch. Ik denk dat het rond een uur of vijf was, zo ongeveer aan het einde van mijn werktijd. De afspraak was telefonisch gemaakt, en tijdens het telefoongesprek was duidelijk gemaakt door de betreffende politieambtenaar waarom ik op het bureau moest komen. Mij was echter van tevoren niet duidelijk dat ik op het bureau zou worden aangehouden, ik dacht dat ik gewoon een gesprek zou hebben. Ik ben namelijk door mijn werk nogal bekend met de politie en het bureau Overbosch, dus toen ik er arriveerde werd ik vriendelijk begroet aan de balie, net als anders. Maar toen de heer K. kwam, deelde hij mij direct mee dat ik was aangehouden. Ik moest mijn spullen afgeven en werd vervolgens in een cel gezet. Alhoewel dit procedureel wellicht een juiste handelwijze is, vond ik het vreemd: ik kende mensen op dat bureau best goed, waarom moest ik in een cel worden gezet?"

Even later werd ik in een gesprekskamer verhoord door de heer K. Aan het begin van het verhoor, leek het erop dat K. een soort van joviale sfeer wilde creëren, hij zei: "wil je een verklaring afleggen?", waarop ik antwoordde dat dat voor mij geen probleem was. Naderhand heb ik begrepen dat hij mij eigenlijk op mijn zwijgrecht had moeten wijzen, maar dat heeft hij zeker niet gedaan. Tijdens het verhoor heb ik aangegeven dat mijn vrouw getuige was, of in ieder geval, dat zij naast mij in de auto had gezeten en dus wist wat er gebeurd was. Uit het proces-verbaal zou ook duidelijk moeten zijn dat ik haar als getuige heb genoemd. Ook heb ik aangegeven dat ik nog wel 24 andere getuigen kon opnoemen, maar hun namen heb ik op dat moment niet genoemd. Ik heb wel drie keer moeten vragen dat hij de namen van de getuigen zou opschrijven, maar hij deed het niet.

Ook heb ik aan het einde van het gesprek om een kopie van mijn verklaring gevraagd, maar die heb ik niet gekregen.

Volgens hem had ik iemand ernstig mishandeld, maar die persoon was anderhalf keer zo groot als ik. Dat lijkt me dus niet echt waarschijnlijk.

Na het verhoor ging ik terug de cel in en werd de deur op slot gedaan. Later deed K. de deur open en vertelde mij dat hij mijn vrouw ging oproepen. Ik vroeg hem nog: "Wat heeft zij ermee te maken?", waarop hij antwoordde dat zij als getuige werd opgeroepen. Ik weet zeker dat hij heeft gezegd dat zij getuige was, niet verdachte. Dus ik gaf hem toen haar telefoonnummer en ook haar mobiele nummer, zodat hij contact met haar kon opnemen.

Iemand anders kwam mij op enig moment vertellen dat mijn vrouw was aangehouden als mededader. Dit was voor mij echt een 'black-out'. Die persoon vertelde mij dat zij nu werd vastgezet voor 6-7 uur, dus ik moest er maar op rekenen dat ik haar die avond niet meer

zou zien. Ik vroeg hoe het zat met de kinderen en volgens die persoon had mijn vrouw het allemaal geregeld; een collega had haar en de kinderen naar het bureau gebracht en die collega op de kinderen zou passen. Maar ja, later bleek dat er helemaal geen goede afspraak was geweest, de collega had zelf kinderen en moest naar huis en hij heeft onze kinderen weer op een ander adres ondergebracht.

En ik zat nog altijd in die cel. Ik heb gevraagd waarom ze was aangehouden. Schijnbaar zou ze tegenwerken, wat mij vreemd leek want ik ken haar al zo lang en dat zou ze niet doen. Ik had de indruk dat ze op die manier druk op mij wilden uitoefenen om een verklaring uit te lokken. Ik weet het niet, ik vond het allemaal heel vreemd. Misschien wilden ze mij dwingen te zeggen dat ik die man mishandeld had.

Ik ben op een laat tijdstip vrijgelaten, mijn vrouw bleek op dat moment naar het hoofdbureau te zijn gebracht en ik mocht er niet naar toe. Dat maakten ze duidelijk door te zeggen dat ik er toch niet binnen zou geraken. Omdat zij in feite wel veilig op het bureau zat, ben ik op zoek gegaan naar de kinderen. Uiteindelijk heb ik ze bij kennissen aangetroffen.

In oktober 2003 ben ik nog gebeld door K. met het verzoek hem namen van getuigen te geven. Hij zei dat elke getuige die ik opnoemde moest komen opdagen, anders zou hij ze 6-7 uur vastzetten. Ik vond dat erg bedreigend overkomen. En ik was dan ook behoorlijk kwaad op hem. Ik heb hem op dat moment verteld dat hij de namen van de getuigen via mijn advocaat zou krijgen. Ook zei hij dat hij de lijst binnen een uur moest hebben. Er werd hiervoor geen duidelijke reden aangevoerd. Hij moest en zou die lijst binnen een uur hebben.

Verder wil ik nog toevoegen dat ik tot op heden nog niet weet wie aangifte jegens mij heeft gedaan. Ik heb de indruk dat die persoon mogelijk een zoon van een politieman is geweest, ik begrijp niet waarom ze mij zo behandeld hebben en waarom ik nog steeds niet weet wie mij beschuldigd heeft. Ik heb grote schade geleden door dit voorval en zou het graag op die persoon willen verhalen.

Ten slotte kan ik nog zeggen dat mevrouw W. en ik officieel niet getrouwd zijn, wel zijn we getrouwd geweest, maar vanwege een technische reden hebben we besloten te scheiden. Nu zijn we bezig de zaken financieel te regelen om te hertrouwen. We zijn al 23 jaar bij elkaar, dus feitelijk altijd getrouwd."

4. Verzoekster W. legde op dezelfde dag bij de medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman een telefonische verklaring af. Deze werd door de medewerkster als volgt weergegeven:

"Op maandag 8 september 2003 kreeg ik rond half zeven een telefoontje van de politie. Ik was op dat moment nog op het werk, maar stond op het punt om naar huis te gaan met

twee kinderen van 6 en 14 jaar oud. Ik dacht eerst dat het de heer V. was die mij belde, maar de man die mij belde zei: "met de politie. Ben jij de vrouw van V.? Hij zit nu vast op het bureau en je moet nu hier komen." Hij maakte mij duidelijk dat als ik niet zou komen, hij mijn man zou vasthouden net zolang totdat ik zou komen. Hij vertelde mij ook dat het niets ernstigs was, dat ik even naar het bureau moest komen omdat ik tijdens het incident in juni erbij aanwezig was geweest en een verklaring moest afleggen. Hij noemde zijn naam trouwens helemaal niet.

Op dat moment wist ik al dat mijn man op het politiebureau zat om over het incident in juni 2003 te praten.

Ik heb een collega van mijn man gevraagd of hij mij kon helpen met de kinderen. Deze collega, H., heeft mij en de kinderen naar het politiebureau gereden en is ook met ons mee naar binnen gelopen. Rond 18.45 uur was ik op het bureau Overbosch en we moesten een poosje wachten. Een vrouw vroeg aan mij of ik voor de heer K. kwam, en dat was toen ik voor het eerst zijn naam wist. H. vroeg hoe lang het ging duren. K. antwoordde dat dit lang of kort kon gaan duren. Ik dacht toen maximaal een uur, dus ik ging met K. mee naar een gesprekskamer. Hij vroeg een politievrouw om het gesprek bij te wonen.

Hij deelde mij aan het begin van dit gesprek mee dat ik mededader/verdachte was van ernstige mishandeling. Ik schrok hiervan, ik dacht namelijk dat ik alleen als getuige was opgeroepen. Ik vroeg wat ik gedaan had. Hij zei toen dat ik ook een zonnebril had gestolen van de tegenpartij. Ik moest een verklaring afleggen. Hij vroeg toen of ik het Nederlands goed beheerste, waarop ik hem antwoordde dat praten wel lukte, maar dat ik het lezen en schrijven niet machtig was. Ik deelde hem mee dat ik iemand nodig had om het proces-verbaal aan mij terug te lezen, omdat ik niet wilde ondertekenen zonder te begrijpen wat er geschreven stond. Zijn antwoord was dat, als ik het proces-verbaal niet zou ondertekenen, ik de cel in zou gaan. Ik werd toen weggebracht naar een cel. Wel vroeg ik nog aan de aanwezige politieagente haar naam, volgens mij heette zij S. Ook vroeg ik nog of ik mocht bellen, maar dat mocht niet. Volgens mij mag ik toch zeker wel iemand bellen?

Mijn tas werd onderzocht en ik ging de cel in. Ik werd niet geïnformeerd dat ik eten en drinken kon krijgen, ik had nog steeds niets gegeten die avond, ik wist niet wat er gebeurde met de kinderen en had geen idee hoe lang dit allemaal zou gaan duren. Politieagente S. vroeg mij na een poosje of ik wat wilde eten en drinken; toen kreeg ik een tosti en wat water. Ook kreeg ik een deken omdat ik het koud had.

Later vroeg een andere geüniformeerde politieagent mij waarom ik niet wilde meewerken en waarom ik geen verklaring wilde afleggen. Ik zei dat ik best een verklaring wilde afleggen, maar dat ik weigerde een document te ondertekenen dat ik niet begreep. Na bijna een uur nam de heer K. me mee naar een andere kamer. Daar was een mevrouw zonder uniform, die E. zei tegen de heer K.. Hij stelde toen heel veel vragen. Hij vroeg

bijvoorbeeld waarom wij geen aangifte hadden gedaan tegen de man die nu de aangifte tegen ons had gedaan. Ik legde uit dat de jongeman indertijd zijn excuses had aangeboden, en hoewel mijn dochter tijdens dat incident nota bene twee tanden had verloren, vonden wij de excuses op dat moment genoeg.

Ook vertelde ik dat wij getuigen hadden, maar de heer K. liet weten per getuige 8 uur te zullen nemen voor verhoor. Ik vond dit een indirect dreigement. Ik heb toen ook geen namen genoemd.

Hij las ten slotte mijn verklaring voor, maar ik weigerde weer te tekenen. Hij zei dat ik het wel kon vertrouwen om de verklaring te ondertekenen, want hij als politiemans zou toch geen foutieve verklaring voorlezen. Toen hij de verklaring voorlas, hoorde ik niet dat hij iets over ons gesprek betreffende de getuigen heeft vastgelegd. Ik bleef weigeren om te ondertekenen.

De andere mevrouw heeft toen wel ondertekend. Als laatste vraag kreeg ik te horen: "Voelt u zich nu niet schuldig?" Ik vond dit allemaal heel onbeleefd.

Ook vroeg ik om een kopie van de verklaring, maar die kreeg ik niet.

Zoals ik al zei, toen ik aan het begin van die avond gebeld werd door de politie, wist ik al dat mijn man op het politiebureau was. We waren namelijk al driemaal hierover gebeld, altijd op vrijdagmiddag, net voor het sluiten van de zaak. Wij vonden dat heel stresserend en het bracht spanning in onze weekends. Al met al heeft het hele voorval een grote emotionele impact gehad op mij. Als ik de behandeling door de heer K. met een woord moet omschrijven, zou ik daarvoor 'onmenselijk' gebruiken.

Wij kennen heel veel politiemensen en ze komen vaak bij ons op de zaak. Wij hebben aan hen gevraagd of dit een normale wijze van handelen is, maar allen geven ze aan dat zij op een hele andere manier werken en mensen anders behandelen. Ten eerste stellen ze zich allemaal voor, in plaats van driemaal te bellen zonder zelfs je naam te noemen. Dat zijn toch geen waarden en normen? Wij zijn geen criminelen.

Ik wil ten slotte nog opmerken dat wij beiden niet zijn gehoord tijdens de interne klachtbehandeling. De behandelend ambtenaar van de politie heeft enkel gesproken met de secretaresse van onze advocaat. Wij zijn dus nooit in de gelegenheid gesteld om onze klacht toe te lichten, terwijl de versie van de heer K. voor waar wordt aangenomen."

5. Deze schriftelijke verklaring werd aan W. toegezonden. Zij ondertekende bovenstaande verklaring niet, maar voegde een aanvulling in bij brief van 4 november 2004. Zij schreef hierin onder meer dat zij expliciet had gevraagd om haar collega H. te bellen, alsmede haar oudste dochter, om voor de kinderen te zorgen. Voorts voegde zij toe dat de betrokken ambtenaar tegen haar had gezegd dat zij 8 uur in de cel zou blijven. Ten slotte liet ze nog weten dat haar gevoel bij de hele zaak was dat de betrokken ambtenaar hen

niet menselijk, namelijk niet met respect en beleefdheid had behandeld.

E. VERKLARING BETROKKEN AMBTENAAR

Betrokken ambtenaar K. legde op 19 oktober ten overstaan van twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman de volgende verklaring af:

"Ik werk reeds tien jaar bij de politie. Thans ben ik rechercheur en dat was ik vorig jaar ook.

De strafzaak waarbij verzoeker betrokken raakte, kwam van het regionale politiekorps Hollands Midden. In Hollands Midden waren alle verklaringen al opgenomen en was er medische informatie van het slachtoffer opgevraagd. Vervolgens is de zaak via bureau Overbosch bij de recherche binnengekomen. Toen heb ik de zaak gekregen. Ik kende V. niet van tevoren. Ik weet niet meer of ik in de politieregisters heb gekeken naar het verleden van V.

In eerste instantie hoefde ik de zaak alleen maar administratief in het systeem op te nemen. De zaak werd panklaar aangeleverd. Ik moest alleen nog checken wie de bestuurder van het voertuig was geweest ten tijde van het incident op 15 juni 2003. Bij de RDW had ik geverifieerd wie de eigenaar van de bij het incident betrokken voertuig was. Ik ben bij V. in zijn winkel geweest en al snel bleek dat V. op 15 juni 2003 de bestuurder van het voertuig was. V. wist gelijk waarover het ging. Ook vertelde hij dat hij over deze kwestie al eerder door de politie was benaderd, maar dit was mij niet bekend.

Kort nadat ik de zaak toebedeeld had gekregen, heb ik de zaak voorgelegd aan de officier van justitie. Het hangt af van de andere zaken die ik op dat moment in behandeling had, wanneer ik deze zaak in behandeling heb genomen. Ik weet niet meer wanneer dat precies was. De officier heeft bepaald dat V. buiten heterdaad moest worden aangehouden om hem te verhoren. Toen heb ik V. tijdens een telefoongesprek uitgenodigd voor het verhoor. In dat telefoongesprek heb ik V. duidelijk gemaakt dat hij als verdachte zou worden verhoord, en dat hij op het politiebureau zou worden aangehouden.

Ik heb slechts eenmaal telefonisch contact met V. gehad om deze afspraak te maken. Verzoekers' stelling dat ik hen driemaal op een vrijdagmiddag heb gebeld, is niet waar. Ik weet niet meer hoeveel tijd er tussen het eerste bezoek aan V. in zijn winkel en het telefoongesprek met hem zat.

Het is onvoorstelbaar dat ik me tijdens het telefoongesprek met V. niet zou hebben voorgesteld. Naar wie had hij dan moeten vragen toen hij zich op het politiebureau meldde? Toen ik hem tijdens het telefoongesprek vertelde dat hij op het politiebureau zou worden aangehouden en ter waarheidsvinding zou worden verhoord, vroeg hij mij of ik ging lopen dreigen. In theorie had ik V. kunnen ophalen, maar ik heb ervoor gekozen een afspraak met hem te maken, zodat hij zich op het politiebureau kon melden.

Het afleggen van de verklaring door V. op het politiebureau verliep wel goed. Hij heeft op een normale manier een verklaring afgelegd. Hij vertelde dat mevrouw W. zijn ex-vrouw was.

In de verklaring van V. staat dat hem is meegedeeld dat hij niet tot antwoorden verplicht was. Hij heeft hier ook voor getekend. Het lijkt me dus duidelijk dat ik hem op de cautie heb gewezen.

Omdat de getuigen niet onpartijdig waren, heb ik V. gevraagd of hij andere getuigen had. Volgens V. had hij thuis gegevens liggen van een aantal getuigen. Ik heb hem gezegd dat we het daar later nog wel over konden hebben.

Voorts heb ik V. verteld dat ik zijn ex-vrouw zou benaderen, en ik zal ongetwijfeld hebben gezegd dat zij als verdachte zou worden gehoord.

Ik ben het niet eens met V. dat ik het feit dat zijn ex-vrouw zou worden opgeroepen, als drukmiddel heb gebruikt. V. heeft alles als drukmiddel ervaren. De sfeer was tijdens het verhoor wel goed.

Nadat V. een verklaring had afgelegd, heb ik overleg gevoerd met de officier van justitie. Die gaf toestemming tot aanhouding buiten heterdaad. Vervolgens heb ik W. (de ex-vrouw van V.) telefonisch benaderd en verzocht naar het politiebureau te komen. Zij was op dat moment nog op haar werk en zat met haar kinderen. Ik heb haar verteld dat V. was aangehouden, en dat ik haar ook als verdachte wilde verhoren. Ook heb ik haar verteld dat ook zij op het politiebureau zou worden aangehouden.

Ik heb W. mijn naam en telefoonnummer gegeven, en gevraagd mij terug te bellen om een afspraak te maken, zodra ze opvang voor haar kinderen had geregeld. Hierop zei zij dat ze nog wel zou zien.

Ineens was W. op het politiebureau. Ze was alleen. Ik wilde eerst de zaak met haar goed doorspreken, zodat ik met haar in een ophoudkamer ben gaan zitten. Ik wilde haar personalia verifiëren, maar dat ging helemaal niet. W. wilde niet eens haar naam zeggen. Mijn collega S. was hierbij aanwezig. Het was niet zo dat W. het allemaal niet begreep, maar ze stond gewoonweg niet open om het verhaal goed aan te horen. Ze luisterde niet naar ons en praatte er doorheen. Ze was het nergens mee eens.

Toen ben ik naar de hulpofficier van justitie gegaan en heeft hij W. voorgeleid. Tijdens de voorgeleiding heeft W. wel haar personalia gegeven.

Na de voorgeleiding heb ik W. verhoord. W. heeft haar verklaring niet willen ondertekenen. Ze begreep het allemaal wel, en verstond het prima. Ik heb gezegd dat wanneer ze het niet zou begrijpen, we het verhoor op een andere manier zouden afnemen. Maar dat was niet nodig.

W. wilde haar verklaring niet ondertekenen omdat ze het niet kon lezen. Het niet ondertekenen van een verklaring is geen probleem voor ons. Ik heb haar niet gezegd dat ze in de cel moest blijven tot ze de verklaring zou ondertekenen. Dan zou ze er nu nog zitten.

Tijdens het verhoor heb ik W. niet de vraag gesteld waarom zij geen aangifte van mishandeling had gedaan. We hebben evenmin over mogelijke getuigen gesproken. Ik zie niet in waarom ik gezegd zou hebben dat ik per getuige acht uur nodig zou hebben. Verzoeker komt iedere keer met wat nieuws. De klachten zijn veelal op niets gebaseerd.

W. heeft tijdens het verhoor niet verklaard dat één van haar kinderen als gevolg van de vechtpartij twee tanden is verloren.

Uiteindelijk werd het recalcitrante gedrag van W. minder en heeft ze antwoord gegeven op de aan haar gestelde vragen. Ik heb met haar niet gesproken over het feit of V. haar ex-dan wel huidige echtgenoot is.

Op 7 oktober 2003 heb ik telefonisch contact met V. opgenomen om naar de namen van de getuigen te vragen. V. was boos over het feit dat W. ook was aangehouden en wilde niet met mij praten. Hij zou de gegevens via zijn advocaat verstrekken. Op 1 november 2003 had ik die informatie nog steeds niet ontvangen en heb ik het proces-verbaal afgerond. Kort daarna kreeg ik een aantal namen van getuigen. Eén getuige bleek niet meer in Nederland te wonen; een ander had niet echt iets gezien en uiteindelijk was er één getuige die een verklaring heeft afgelegd. Op 17 november 2003 heb ik die getuige gehoord."

F. Nadere reactie verzoekers

Bij brief van 3 januari 2005 liet verzoekers advocaat nog de reactie weten op de verklaring van de betrokken ambtenaar. Zij schreef hiertoe onder meer het volgende:

"Cliënten hebben met stomme verbazing de verklaring van de ambtenaar van Politie gelezen.

In de zevende alinea verklaarde de ambtenaar: "omdat de getuigen niet onpartijdig waren ..." Ten onrechte blijft onduidelijk over welke getuigen de ambtenaar het nu heeft. Ten tweede blijkt de conclusie van de ambtenaar, namelijk dat de getuigen niet onpartijdig waren, niet op feiten of omstandigheden gebaseerd. Hoe is hij tot deze conclusie gekomen? Op dat moment had hij namelijk nog niet met getuigen gesproken, zodat het voor hem evenmin mogelijk was op dat moment te bepalen of de getuigen al dan niet partijdig zouden zijn. Immers, de ambtenaar heeft op 17 november 2003 pas voor het eerst één getuige gehoord.

Cliënt V. stelt dat de ambtenaar letterlijk tegen hem heeft gezegd dat het feit dat zijn vrouw zou worden opgeroepen als drukmiddel zou worden gebruikt. Tot aan zijn vrijlating heeft V. rustig in zijn cel zitten mediteren. Dienstdoende agenten kunnen hiervan getuigen. Bij zijn vrijlating werd gezegd dat mevrouw W. inmiddels naar het hoofdbureau was gebracht.

In de elfde alinea wordt gesteld dat mevrouw W. ineens op het politiebureau was en dat zij alleen was. Dit is geheel onjuist. Mevrouw W. werd vergezeld door de heer H. Tevens had zij haar twee kinderen bij zich. H. is later met de twee kinderen weer vertrokken. Voorts wordt ten onrechte gesteld dat mevrouw W. ineens op het politiebureau was. Het wordt gebracht of zij zelf heeft besloten om maar eens langs te gaan. Dit is echter onwaar. De heer K. had haar namelijk diezelfde avond aan de telefoon gesommeerd langs te komen. Het was dus definitief dat zij langs zou komen.

Met betrekking tot het ondertekenen van de verklaring door mevrouw W. heeft zij in ieder geval verzocht dat de verklaring zou worden voorgelezen door een onpartijdig iemand. De reden van dit verzoek was gelegen in het feit dat zij vanaf het begin af aan voldoende reden had om de agent te wantrouwen, omdat deze haar nadrukkelijk had gezegd dat zij maximaal 8 uur mocht worden vastgehouden en dat hij dat zou doen ook. Wellicht heeft hij bedoeld op de voor de nacht bestemde uren die in het kader van de 6 uren-termijn niet meetellen. De toevoeging in de verklaring van de ambtenaar: "Dan zou zij er nog zitten" is in dit verband ook zeer ongepast en zegt niets over de mededelingen die destijds zijn gedaan.

Mevrouw W. is van mening dat de ambtenaar, door te suggereren dat zij een ernstig gestoorde gedragshouding had, hij zijn eigen suggestieve houding en zijn eigen dwingende optreden probeerde te bagatelliseren.

Ten onrechte stelt de ambtenaar dat hij twee getuigen heeft benaderd. Namens cliënten zijn vijf namen van getuigen genoemd. De heer G. verbleef inderdaad in Tunesië. Van de overige vier getuigen zijn deze getuigen niet allemaal benaderd, terwijl van alle getuigen een gsm-nummer is opgegeven. Ten onrechte heeft de ambtenaar niet alle getuigen benaderd. Hij is hierin onbehoorlijk te werk gegaan.

Met betrekking tot de gegeven cautie, is het een feit van algemene bekendheid dat dit standaard op elk formulier staat vermeld. Bij voorlezing is dit niet uitdrukkelijk voorgelezen. Evenmin is hierop mondeling gewezen, omdat deze mededeling reeds standaard in de computer staat. In dit geval is vergeten deze mededeling te doen.

Uit het dossier blijkt overduidelijk dat er sprake is van tegenstrijdigheden met betrekking tot de aanhouding van mevrouw W. In het mutatieformulier staat vermeld dat op 8 september 2003 mevrouw W. zich om 19.45 uur aan het bureau heeft gemeld en dat zij in eerste instantie niet aangehouden is. Dit strookt niet met de verklaring van de ambtenaar dat er door de Officier van Justitie toestemming was gegeven voor een aanhouding buiten

heterdaad en dat zij op het Politiebureau ook zou worden aangehouden. Hij heeft dit in zijn telefoongesprek aan haar medegedeeld. Uit het proces-verbaal blijkt echter dat de reden van aanhouding voornamelijk gelegen is geweest in het feit dat zij onsamenhangig deed en geen antwoord gaf op de vragen.

Uit het mutatieformulier blijkt dat naar aanleiding van de brief van mij d.d. 13 oktober 2003 blijkbaar een afspraak is gemaakt met getuige T. Tevens is een afspraak gemaakt met getuige "C". Ook hieruit blijkt overduidelijk dat de genoemde getuigen, de heer A. de heer B. en mevrouw V1. niet als getuige zijn benaderd.

Tot slot is opmerkelijk dat de ambtenaar verklaart dat hij met mevrouw W. niet heeft gesproken over het feit of de heer V. haar ex-echtgenoot, dan welk haar huidige echtgenoot is. In het proces-verbaal staat namelijk vermeld dat zij heeft verklaard dat er tussen haar ex-man V. en de bestuurder onenigheid ontstond. Ook hier is weer sprake van een tegenstrijdigheid. Het lijkt allemaal onbelangrijk, maar alle tegenstrijdigheden bij elkaar opgeteld is de verklaring van de betrokken ambtenaar niet geloofwaardig te achten, waardoor het zeer aannemelijk wordt dat de feitelijke gang van zaken wel degelijk heel anders is verlopen dan zoals door de ambtenaar verklaard."

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 29, tweede lid

"Voor het verhoor wordt de verdachte medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden."

Artikel 30, eerste lid

"Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek staat de rechter-commissaris, en overigens tijdens het voorbereidende onderzoek het openbaar ministerie, aan den verdachte op diens verzoek toe van de processtukken kennis te nemen."

Artikel 61, eerste lid

"1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor verhoor. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte verhoord."

Artikel 217, aanhef en derde lid

"Van het geven van getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen kunnen zich verschoonen:

3: des verdachten of mede-verdachten echtgenoot of eerdere echtgenoot dan wel geregistreerde partner of eerdere geregistreerde partner."

2. Klachtenregeling politieoptreden Haaglanden 1994

Artikel 4, eerste tot en met zesde lid

"Formele procedure in eerste aanleg, het onderzoek

1. Het onderzoek naar de klacht is de verantwoordelijkheid van de burgemeester. Het onderzoek vindt plaats onder toezicht van de onderdeelschef.

2. De bureau chef belast een leidinggevende met het onderzoek.

3. De onderzoeker neemt contact op met de klager. Hij vraagt om een nadere toelichting op de klacht en informeert klager omtrent de stappen in de procedure.

4. De klager kan zich in de gesprekken met de onderzoeker laten bijstaan door een raadsman of vertrouwenspersoon.

5. De onderzoeker hoort de politieambtenaar en getuigen en verzamelt relevante informatie.

6. Hij hoort de klager opnieuw in het geval de lezing omtrent de gebeurtenissen van de politieambtenaar afwijkt van die van de klager. Hij stelt de klager op de hoogte van deze lezing en stelt hem in de gelegenheid hierop te reageren."

3. Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Artikel 6, derde lid, onder a

"Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, heeft in het bijzonder de volgende rechten:

a: onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging."

4. Richtlijn tolkenbijstand in het opsporingsonderzoek in strafzaken, 11 juni 1996, inwerkingtreding 1 september 1996, Stcrt. 1996, 168.

"1. Inleiding

(...)

Juist in de opsporingsfase in strafzaken is tolkenbijstand van belang. Wat in deze fase wordt gezegd en in een proces-verbaal wordt neergelegd behoudt zijn waarde, ook als de verklaring in een later stadium wordt teruggetrokken of veranderd. Een goede weergave van de bij de politie afgelegde verklaring is bovendien van belang voor de beslissing of en voor welk feit wordt vervolgd. De officier van justitie zal dan immers in eerste instantie afgaan op de processen-verbaal van het (politie) verhoor. (...)

2.3. Vaststelling Nederlandse taalbeheersing

Bij de vaststelling van de Nederlandse taalbeheersing staat het betrouwbaar weergeven van wat de verdachte beoogt te zeggen voorop. Als *criterium* geldt dat betrokkene de hem gestelde vragen of gedane mededelingen begrijpt, dat hij in staat is zijn eigen lezing te geven van de gebeurtenissen waarover zijn verklaring wordt verlangd en dat hij voldoende in staat is daarin nuances aan te brengen. Dit is meer dan een 'ja' of 'nee' antwoorden op gesloten vragen.(...)"